

Протокол розширеної наради
«Оцінка екологічної шкоди та збитків. Заходи по документуванню
екологічних злочинів російської федерації»
Оперативного штабу при Держекоінспекції /

Учасники наради – Члени Оперативного штабу та запрошені особи /

Керівник Оперативного штабу – т.в.о. Голови Держекоінспекції / Head of the Operative Headquarter – acting Head of the State Environmental Inspectorate of Ukraine (hereinafter – Environmental Inspectorate)	Ігор ЗУБОВИЧ / Ihor ZUBOVYCH
Головний координатор Оперативного штабу – Заступник голови Комітету ВРУ з питань екологічної політики та природокористування / Chief Coordinator of the Operative Headquarter – Deputy Head of the Committee of Verkhovna Rada of Ukraine on Environmental Policy and Nature Management	Олена КРИВОРУЧКИНА / Olena KRYVORUCHKINA
Координатор Оперативного штабу – Голова підкомітету Комітету ВРУ з питань транспорту та інфраструктури / Coordinator of the Operative Headquarter – Head of the Subcommittee of Verkhovna Rada of Ukraine on Transport and Infrastructure	Юрій КОРЯВЧЕНКОВ / Yurii KORIAVCHENKOV
Керівник Робочої групи експертів при Оперативному штабі – в.о. начальника відділу Державної екологічної інспекції України / Head of the Working Group of Experts at the Operative Headquarter	Олексій ОБРИЗАН / Oleksii OBRIZAN
Координатор Робочої групи експертів при Оперативному штабі – професор Інституту радіоекології «Фукусіма» (Японія) / Coordinator of the Working Group of Experts at the Operative Headquarter	Марк ЖЕЛЕЗНЯК / Mark ZHELEZNYAK
Від Робочої групи експертів при Оперативному штабі / from the Working Group of Experts at the Operative Headquarter Керівник підгрупи юристів-міжнародників – Голова ГО «Асоціація експертів сталого розвитку» / Head of the Subgroup of the International Lawyers – Head of the NGO “Association of Sustainable Development Experts”	Аліна СОКОЛЕНКО / Alina SOKOLENKO
Від Офісу Генерального прокурора / from Chief Prosecutors Office; Заступник керівника Спеціалізованої екологічної прокуратури / Deputy Head of the Specialized Environmental Prosecutor’s Office	Вікторія ЛІТВИНОВА / Viktoriia LITVINOVA
Від Міністерства реінтеграції тимчасово окупованих територій України / from Ministry for Reintegration of the Temporary Occupied Territories of Ukraine Генеральний директор директорату Мінреінтеграції / Director of the Directorate	Марта БУХТІЯРОВА / Marta BUKHTIYAROVA
Від Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України / from Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine	
Заступник міністра / Deputy Minister	Олена КРАМАРЕНКО / Olena KRAMARENKO
Директор департаменту з питань поводження з відходами та екологічної безпеки / Director of the Department	Олена КОЛТИК / Olena KOLTYK
Від Держекоінспекції / from Environmental Inspectorate	
Перший заступник Голови Державної екологічної інспекції України / First Deputy Head	Дмитро ЗАРУБА / Dmytro ZARUBA
Начальник Управління державного екологічного нагляду (контролю) Державної екологічної інспекції України / Head of the Department	Віталій ПОСТОЛЕНКО / Vitalii POSTOLENKO
Начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) надр / Head of the Department	Олександр САВЧЕНКО / Oleksandr SAVCHENKO
Заступник начальника Державної екологічної інспекції Столичного округу / Deputy Head of the City Regional Inspectorate	Андрій ВАГІН / Andrii VAGIN
Заступник начальника управління – начальник відділу державного екологічного нагляду (контролю) промислового забруднення / Deputy Head of the Department	Олександр СКАКАЛЬСЬКИЙ / Oleksandr SKAKALSKY
Керівники територіальних органів Держекоінспекції / Heads of the Regional Offices	
Від науково-експертних організацій / from Scientific Entities	Олеся ЗОРНА /

Доктор біологічних наук, провідний науковий співробітник ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАНУ» / Doctor of Biological Science	Olesya ZORINA
Від комітетів Верховної Ради України / from Committees of Verkhovna Rada of Ukraine	
Помічник-консультант народного депутата України Криворучкіної О.В. / Assistant of the MP Kryvoruchkina	Андрій МОРОЗ / Andrii MOROZ
Комітет з питань екологічної політики та природокористування / Environmental Policy and Nature Management Committee	
Помічник-консультант народного депутата України Корявченкова Ю.В. / Assistant of the MP Koriavchenkov	Ігор ЖДАНЮК / Ihor ZHDANYUK
Комітет з питань транспорту та інфраструктури / Transport and Infrastructure Committee	
Від громадськості / from Public	
Голова Громадської ради при Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів / Head of the Public Council at the Ministry of Ecology and Natural Resources	Світлана БЕРЗІНА / Svitlana BERZINA
Керівник Професійної асоціації екологів України (ПАЕУ) / Head of the Professional Association of Ecologists of Ukraine	Людмила ЦИГАНOK / Liudmyla CYGANOK
Запрошені/ Invited Persons	
Від Програми ООН з навколишнього природного середовища / from UN Environment Programme (UNEP)	Стефан СМІТ / Stefan SMITH
Уповноважений координатор UNEP з питань України / Authorized Coordinator	
Від Міністерства закордонних справ України / from Ministry of Foreign Affairs of Ukraine	Оксана ЗОЛОТАРЬОВА / Oksana ZOLOTARYOVA
Директор департаменту / Head of the Department	
Від Міністерства юстиції України / from Ministry of Justice of Ukraine	Ганна ТИЩЕНКО / Hanna TYSHCHENKO
Директор департаменту / Head of the Department	

ВИСТУПИЛИ:

Ігор ЗУБОВИЧ:

- Проінформував, що до реєстру збитків екологічної шкоди, які веде Оперативний штаб при Держекоінспекції, внесено на дату проведення наради 284 випадки (загальна кількість повідомлень більше 2000) по частині з них нараховано збитків на суму 33 млрд.444 млн. гривень, по решті випадків неможливо отримати доступ до місць події або інформацію необхідну для розрахунків
- Внесення змін до Положення про Держекоінспекцію (ДЕІ) щодо можливості здійснювати розрахунок збитків навколишньому природному середовищу внаслідок збройної агресії третьої країни, а також під час військового стану, знаходиться на погодженні у останнього міністерства – МВС, після якого подається для реєстрації до Міністерства юстиції України
- Проінформував, що на розширеній нараді разом з іншими керівниками територіальних органів також присутній керівник Луганської інспекції Анатолій Гацько, який на зв'язку безпосередньо з місця бойових дій, в яких приймає участь

Олена КРИВОРУЧКІНА:

- Проінформувала, що представники UNEP, один з яких, Стефан Сміт, присутній на поточній нараді, вже почали надавати підтримку, зокрема, на даний час ними здійснюється перевірка діючих методик по забрудненню атмосферного повітря та засміченню землі на відповідність міжнародним принципам та підходам
- Звернулася до представників МЗС та Мініюсту з питанням щодо можливості та доцільності здійснення окремими центральними органами виконавчої влади наймання юридичних компаній щодо роз'яснення міжнародного права та представництва України у міжнародних судах
- Анонсувала про ініційоване власне звернення народного депутата України до Генеральної асамблеї ООН, Європарламенту, Єврокомісії та Світового конгресу українців, яке було підтримане ще 7 народними депутатами України, щодо необхідності створення Незалежної комісії (спеціальної екологічної моніторингової місії) по документуванню фактів екологічної шкоди, створення Компенсаційної комісії ООН та створення спеціального екологічного суду Ad Hoc, яке було направлене 06 червня 2022 року.
Вказане звернення буде винесено О. Криворучкіною для голосування в зал Верховної Ради України
- Подякувала експертам, які входять до складу Робочої групи, що діє на базі Оперативного штабу з фіксації збитків, оскільки всі експерти працюють у складі такої групи як волонтери, без витрачання бюджетних коштів
- Проінформувала всіх присутніх про направлений до Комітету ВРУ з питань екологічної політики та природокористування лист про створення Експертної ради при Комітеті для долучення експертів до законодавчої діяльності
- Зауважила, що розробка методики вимагає часу на аналіз бази дослідження, розробку та апробацію проекту такої методики, тому, якщо ми хочемо імплементувати основні принципи та підходи міжнародного законодавства, ми повинні розуміти, що проекти таких методик можуть бути розроблені не раніше кінця червня
- Звернула увагу, що, якщо до 15-20 червня 2022 року державні органи України не отримають інформацію про строки створення міжнародної спеціальної екологічної моніторингової місії, вона буде звертатися до Держекоінспекції та Спеціалізованої екологічної прокуратури Офісу Генерального прокурора щодо створення на базі одного з цих органів Національної комісії з фіксації екологічних злочинів, з обов'язковим долученням до складу якої представників міжнародних організацій

Оксана ЗОЛОТАРЬОВА:

- Відповідаючи на питання О. КРИВОРУЧКІНОЇ, пояснила, що у відповідності до чинного законодавства, у справах держави Україна до інших держав інтереси України представляє МЗС; для позовів від імені державного органу України до іншої держави або державного органу іншої держави – представництво інтересів у міжнародних судах здійснює МІОУ; інші органи державної влади не уповноважені представляти себе у міжнародних інстанціях, крім Міністерства фінансів України у справах державного боргу

Ганна ТИЩЕНКО:

- Поточна ситуація є безпрецедентною не тільки через велику кількість та різносторонність збитків, але й через те, що фактично війна не була оголошеною, що разом з цим являє проблему в розумінні яким чином поточна ситуація може закінчитися: капітуляцією росії чи мирним договором (договором про врегулювання ситуації)
- Оскільки претензії на відшкодування збитків будуть заявлятися не в українських судах, а в міжнародних (наприклад, Міжнародний суд ООН), залишається відкритим та невирішеним питання якою методикою будуть керуватися міжнародні судові інстанції при визначенні розмірів таких збитків
- Окреслила, що для спорів на міжнародній арені, менш важливі національні методики, однак більш важливо здійснювати саме фіксацію всіх подій заподіяної екологічної шкоди у присутності міжнародних спостерігачів та представників, при цьому, вказавши, що, якщо вже на етапі збору доказової бази ми будемо знати які суди чи судові інституції будуть розглядати такі спори, то необхідно врахувати досвід взаємовідносин саме з такими інституціями при підготовці доказової бази

Аліна СОКОЛЕНКО

- представила фінальну версію Аналітичної записки підгрупи «Міжнародне законодавство» (ПМЗ) Робочої групи з розробки методик і порядку нарахування збитків, заподіяних природнім ресурсам та навколишньому природньому середовищу внаслідок надзвичайних ситуацій, в тому числі які виникли внаслідок збройної агресії, терористичних актів та інших злочинних дій, розглянули приклади міжнародних кейсів (Ірак-Кувейт, Коста-Ріка - Нікарагуа,)
- За результатами аналітичного огляду літератури щодо визначення шкоди докільню від воєнних дій визначені наступні тези:
 - Збір доказів інцидентів:
 - необхідне залучення третьої сторони задля фіксації та підтвердження наслідків інцидентів
 - використання стандартних практик збору доказів інцидентів:
 - польові роботи - відбір проб на місці, виконання замірів, фото- / відео-фіксація, інтерв'ювання дотичних осіб (юридичних та фізичних, відповідальних та свідків)
 - розрахунковий - дані національного моніторингу, метод аналогій (для визначення базової лінії якщо дані відсутні)
 - Уникати дублювання збитків
 - При розробці методик щодо розрахунку збитків докільню та визначення сум компенсацій, необхідно уникати їх дублювання по компонентам докільля та територіальним розподілом за екосистемами. Розглянути подальшу можливість типізації інцидентів, що внесені у відповідний Реєстр.
- Ключові висновки з кейсів:
 - Безпосередньо під час збройного конфлікту міжнародні організації мають право втручатись та вимагати від сторін конфлікту не проводити бойові дії в місцях культурної спадщини та охоронних об'єктах природно-заповідного фонду.
 - Відповідальність за порушення міжнародного законодавства лежить на порушниках, незалежно чи вони перемогли чи програли у війні.

- Позови за екологічними категоріями мали найнижчий пріоритет, їхнє вирішення в середньому займало до 8 років.
- Компенсаційна комісія ООН - приклад міжнародного органу, який забезпечив компенсацію збитків, в тому числі і за шкоду довкіллю, країнам, які постраждали від вторгнення Іраку до Кувейту та його окупації.
- Компенсаційна комісія ООН аналізувала наявність, характер та розмір збитків; причинно-наслідкові зв'язки та грошову вартість збитків.
- Компенсаційна комісія ООН створила Компенсаційний фонд, через який були здійснені виплати репарацій.
- Рекомендації до дій з використанням вивченого міжнародного досвіду
 - Головна увага повинна зосередитися на вивченні вимог до збору доказів і розробці методик зі збору доказів, обрахунку нанесеної шкоди довкіллю від воєнних дій. У відповідності до міжнародного права фіксація збитків має мати об'єктивний та незалежний характер сторін, хто буде формувати незалежну базу.
 - Для підвищення вірогідності доведення причини нанесення шкоди довкіллю України через військові дії бажано вже зараз розпочати збір наявної інформації щодо довоєнного стану довкілля.
 - Важливим при підготовці методик є використання гібридного підходу: і використання підходу екосистемних послуг, і методик з обрахунку збитків і відшкодування грошових коштів на відновлення довкілля до природного стану.
 - Наявні в Україні методики розрахунків збитків довкіллю, особливо, що стосується порядку нарахування збитків, заподіяних природним ресурсам та навколишньому природному середовищу внаслідок надзвичайних ситуацій, в тому числі які виникли внаслідок збройної агресії, терористичних актів та інших злочинних дій, потребують якісного оновлення і подальшого затвердження.
 - Методики розрахунку відповідальності за порушення процедури і законодавства є більш затребуваними, ніж методики оцінки величини впливу чи шкоди довкіллю, саме тому необхідно розробляти методики, що оцінюють кошти на "відтворення природних ресурсів" до довоєнного чи довоєнного рівня.
 - Відповідальність за шкоду довкіллю (environmental liability) не встановлена, а екологічна шкода (environmental damage) не визначена в Україні. Тому відповідальність іноземного агресора за шкоду довкіллю та розмір відшкодування теж не можуть бути встановлені та визначені українським законодавством, що потребує негайного внесення змін до чинного законодавства.
 - Українське законодавство не містить закріпленого поняття «репарацій», а терміни реституція та компенсація вживаються і тлумачаться здебільшого в цивільно-правовому розумінні, далекому від вимог воєнного часу. Тому, законодавче закріплення цих термінів є питанням нагальним.
 - В законодавстві ЄС та США існують дві визнані методики обрахунку шкоди довкіллю - 1) кошти, необхідні для відновлення стану довкілля до довоєнного стану і 2) знецінення (impairment) екосистемного сервісу. Оцінка втрат екосистемного сервісу дешевша і простіша, вона використовується переважно тоді, коли наукові можливості місцевої влади обмежені. При цьому відновлення сервісу не відміняє відповідальність за

відновлення стану довкілля. Рекомендується використовувати в обрахунках гібридний підхід, з урахуванням вимог законодавства тих країн, на підтримку яких буде розрахунок.

Марк ЖЕЛЕЗНЯК

- розповів про склад Робочої групи експертів при Оперативному штабі, розподіл обов'язків та завдань серед учасників. Було відмічено що до Робочої групи було залучено 73 експерти: науковці і юристи з профільних установ сфери управління Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України, Національної академії медичних наук України, Міндовкілля, Державного агентства управління зоною відчуження, провідних університетів – Національного Технічного Університету КПІ ім І Сікорського, Києво-Могилянської академії, Національного університету біоресурсів і природокористування України, Одеського державного екологічного університету, експертів українських і закордонних екологічних недержавних організацій, представників закордонних наукових центрів.
- зауважив, що, незалежно від того чи будуть прийняті міжнародними судами розрахунки проведені Україною, ми повинні мати обґрунтовані методики з оцінки збитків
- завершена діяльність підгрупи юристів-міжнародників, які зараз здійснюють представлення результатів своєї роботи, інші 9 підгруп розділені по ресурсам
- на прикладі підгрупи морської групи було продемонстровано проект аналітичної записки, яка є основою для підготовки проекту методики
- на прикладі повеней, які мали місце у Києві у 30-х та у 80-х роках 20-го століття продемонстрував підхід моделювання збитків, який був апробований при тестуванні моделі на прикладі повеней в останні роки, що викликає нагальну необхідність в проведенні апробації методик, проекти яких будуть розроблені підгрупами Робочої групи діючої при Оперативному штабі Держекоінспекції
- основні критерії, яким мають відповідати методики, що будуть розроблені учасниками Робочої групи при Оперативному штабі:
 - можливість збору та використання даних в Україні
 - максимізація суми пред'явлених претензій
 - визнання такої методики міжнародної експертною спільнотою через рецензування її міжнародними експертами
- очікуваний час закінчення всіх 4 етапів, необхідних для затвердження методики, орієнтовно буде складати кінець серпня
- плановою датою підготовки проектів методик інших підгруп є 30 червня 2022 року, потім розробка сценарію для тестування проекту методики та власне тестування методики для можливості врахування всіх впливів на навколишнє середовище
- на даний час є непрофесійно заявляти про розміри збитків, якщо вони нічим не підтверджені, адже на міжнародному рівні це підриває довіру до роботи українських органів влади

- пропонується утворити на базі Оперативного штабу консультативно-дорадчий орган (Advisory Board) зі складу представників міжнародних організацій для підтримки діяльності Штабу
- для реалізації можливості рецензування розроблених методик представникам міжнародних організацій пропонується створити у складі Робочої групи групу з представників міжнародних експертів, які зможуть забезпечити рецензування таких методик (International Consulting Team)

Стефан СМІТ (переклад на українську мову здійснювався А. Соколенко):

- На сьогодні військовий конфлікт в Україні є одним з найбільших за останні десятиріччя, зокрема, більший, ніж конфлікт Кувейту з Іраком
- Аналіз попередніх збройних конфліктів підтверджує 2 основні проблеми:
 - Слабка доказова база
 - Відсутність встановлення винної сторони для притягнення до відповідальності
- Сьогодні ми маємо 4 основні питання, які перед нами постають:
 - Політичне питання: немає встановленого порядку відшкодування заподіяної шкоди, тому будь-які підходи та методології, які розглядаються, вони будуть потребувати політичної дипломатії
 - UNEP на сьогодні не має відповідного мандату для проведення розслідування збитків навколишньому середовищу, ми можемо надавати технічну підтримку щодо оцінки, можемо надавати підтримку в оцінці, але не проводячи розслідування, тому це дуже важливо – розмежувати діяльність з оцінки та діяльність з розслідування причин заподіяння шкоди
- Дивлячись на приклади Компенсаційної Комісії ООН, Міжнародного суду ООН, можна стверджувати, що вони були створені у форматі Ad Hoc, певно, українська влада теж планує такий же механізм, то в цьому питанні ми зможемо допомогти
- Однак зважати на механізм щодо створення Компенсаційної Комісії ООН на даний час, ймовірно, безперспективно, оскільки ця Комісія створювалася Радою Безпеки ООН, а з урахуванням поточної діяльності Ради Безпеки ООН, створення аналогічного механізму під великим питанням, однак у створенні такого міжнародного органу може бути корисною діяльність саме Генеральної асамблеї ООН
- Другою проблемою є дублювання інформації та витрат, збитків, однак воно вже було озвучено Вами
- Третьою проблемою є також дублювання, але воно стосується крос-секторальної роботи, коли одні й ті ж збитки включаються в розрахунки і по екологічній шкоді, і по збиткам інфраструктурі
- Значною проблемою, яка потребує вирішення, є координація між органами та організаціями, тому що є UNEP, є ряд громадських організацій, українські державні органи, організації з ЄС, США, які збирають якусь інформацію та дані, і з одного боку це гарно, що збирається якомога більше інформації та даних, з іншого боку, вказана інформація та дані не являються систематизованими і не формуються в одній базі даних
- Питання методології є дуже важливим з огляду на відсутність стандартизованої методології, і це є дуже великим об'ємом роботи

- Четвертим питанням є типи безпосереднього впливу, адже, якщо в Іраку ми говорили про вплив нафти на навколишнє середовище, то в Україні ми спостерігаємо і вибухи на нафтобазах, і потрапляння небезпечних речовин в навколишнє середовище, а оскільки війна ще не зупинилася, то можуть бути визначені додаткові впливи
- Підтримка UNEP може передбачати як надання лабораторій, так і підготовку та тренування персоналу, надання супутникових знімків, також можемо забезпечити підтримкою у стандартизації методології і валідації методик з оцінки збитків, ми також готові надати підтримку в підготовці проектів для фінансування, оскільки така робота є дуже об'ємною та вимагає фінансової підтримки
- Проінформував про прибуття до України представника команди UNEP пана Atila Uras, який фактично після 11 червня 2022 року планує прибути до України

Вікторія ЛІТВІНОВА

- Підтримала висловлені пропозиції та висновки спікерів та зауважила, що потрібно вже зараз встановлювати розмежування прямої екологічної шкоди та непрямої, яка є наслідком шкоди заподіяної іншим об'єктам, наприклад, інфраструктурним
- Наголосила на важливості та необхідності встановлення початкового стану довкілля, в місцях, де зафіксовано факти екологічної шкоди
- Спеціалізована екологічна прокуратура на даний час приділяє більшу увагу випадкам, по яким заподіяна пряма екологічна шкода, оскільки наявна непряма екологічна шкода має фіксуватися та розраховуватися в контексті інших збитків, наприклад, інфраструктурних збитків
- Висловила підтримку ініційованому О. Криворучкіною та іншими народними депутатами зверненню до ГА ООН, Європарламенту та Єврокомісії щодо створення міжнародної комісії (місії) та суду Ad Hoc, оскільки органам прокуратури зараз дуже важливо розуміти стандарти доказування, які залежать від органу, який буде їх розглядати

Ігор ЖДАНЮК

- Звернув увагу на те, що група по розрахунку збитків інфраструктурі працює у тісному контакті з Оперативним штабом
- Групою по оцінці збитків інфраструктурі було опрацьовано план Маршала, об'єднання Німеччини, і відновлення Афганістану та Кувейту, однак найбільш корисним виявився досвід щодо вступу до ЄС Польщі, оскільки фактично є загальновизнана методика, яка враховує те, що пропонує Світовий банк на підставі Валового національного продукту за принципом «згори донизу» (середній капітал на 1 особу в Україні був 25 тисяч доларів США), тобто фактичні збитки при наших втратах Світовий банк вже зараз може сказати, що усереднено це буде 1 трильйон доларів США, а при умові, що 30-40% підприємств понесли збитки, то за оцінкою Світового банку Україна на сьогодні має 300-400 млрд. доларів збитків.

- Іншим методом оцінки є метод «знизу вгору», за яким визначаються витрати на відновлення портів, мостів, доріг, електромереж і т.д., включаючи витрати на війну (військові витрати), витрати пов'язані з війною (наприклад, компенсації на поранення, витрати на переміщення населення, гуманітарна допомога) та втрачений неотриманий дохід, за цим підходом сума збитків та втрат становить близько 500 – 600 млрд.дол.США
- Для інфраструктурних проєктів сьогодні питання захисту навколишнього середовища знаходяться у «нульовій» точці через зруйнованість портів, аеродромів, мостів та інших інфраструктурних об'єктів, тому саме від методології, яка буде реалізована в частині впливу на довкілля, залежатиме стратегія відновлення таких інфраструктурних об'єктів
- Транспортна концепція України, яка на сьогодні планується до затвердження та впровадження Комітетом інфраструктури, повинна враховувати «зелений курс» та курс на Європу.

Олена КРИВОРУЧКІНА

підсумувала результати обговорених пропозицій та прийнятих рішень

1. Вирішили встановити загальний попередній термін для етапу фіналізації проєктів методик з оцінки збитків до 05.07.2022 р., а завершити всі 4 етапи розробки та апробації методик до кінця серпня 2022 року.
2. Провести у п'ятницю 10.06.2022 р. внутрішню нараду з керівниками підгруп, що діють у складі Робочої групи та представниками Оперативного штабу для встановлення кінцевих строків виконання кожного етапу розробки методики з оцінки збитків
3. Рекомендувати народним депутатам України – членам Оперативного штабу при Держекоінспекції внести на розгляд Верховної Ради України проєкт постанови ВРУ про направлення звернення до Генеральної асамблеї ООН та кран-членів ГА ООН щодо питань, які зазначені у зверненні народних депутатів України. Рекомендувати представникам МЗС України та Міністерства юстиції України надати пропозиції до такого звернення.
4. Розглянути питання про доцільність створення Національної комплексної комісії з фіксації екологічних злочинів на базі Держекоінспекції або Спеціалізованої екологічної прокуратури з обов'язковим долученням міжнародних представників до її складу, у разі відсутності відповіді на звернення О. Криворучкіної та інших народних депутатів до ГА ООН. Звернутися до МЗС України та Міністерства юстиції України щодо можливості долучення незалежних спостерігачів та представників міжнародних організацій для участі в такій Національній комплексній комісії з фіксації екологічних злочинів в Україні.
5. Розробити проєкт наказу та положення про створення консультативно-дорадчого органу при Оперативному штабі Держекоінспекції, до складу якого мають увійти представники міжнародних організацій.
6. Створити у складі Робочої групи експертів, що діє на базі Оперативного штабу Держекоінспекції, групу International Consulting Group, до складу якої запросити представників міжнародних природоохоронних організацій для можливості здійснення ними рецензування проєктів методик, що будуть

розроблені Робочою групою експертів Оперативного штабу Держекоінспекції.

7. Залучити представника UNEP, який прибуває після 11 червня 2022 р. в Україну до діяльності Оперативного штабу.
8. Забезпечити проведення щодаєдних розширених нарад Оперативного штабу діючого на базі Державної екологічної інспекції України.

Інших пропозицій та заперечень не надходило.

Роботу розширеної наради Оперативного штабу при Державній екологічній інспекції України було завершено.

Керівник Оперативного штабу

Ігор ЗУБОВИЧ

Головний координатор Оперативного штабу

Олена КРИВОРУЧКІНА

